

HACO HANIM VAY

Attila İlhan

Öykü Attila İlhan'ın "*Fena Halde Leman*" romanının başlangıç kitabı olan "*Haco Hanım Vay*" Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş döneminde yaşanan yoğun harp zamanında mevcudiyetli bir hekim olan Feridun Hakkı Bey'in hayatını ve hayatına tesadüfen girmiş Haco lakaplı Hatice Hanım'ın hazin hikayesini konu alır.

Eser mekan olarak İzmir ve Şam eksenini kapsar, Feridun Hakkı Bey, savaşın en derbeder hallerini, vatandaşların çaresiz teslimiyetini bilfiil yaşayan askeri bir hekimdir. Çocuk yaşta ebeveynlerini kaybetmiş, amcasının himayesinde büyümüş ve tahsilini tamamlamıştır. Gerçekte amcasına duyduğu minnet duygusundan, sevmeden ve sevilmeden kendisini amcasının kızı Maide ile evlendirilmiş bulmuştur. Bu evlilikten Nevnihal isimdeki kızları dünyaya gelir.

Harbin çetin zamanları haricinde görünüşte maddi ve manevi olarak nimetlere doymuş, tahsili en uç seviyede, mesleki başarısı kati bir adamdır, fakat istemeden yaptığı evlilik kendisine hiçbir zaman haz vermez. Karısı Maide ile aralarında ciddi bir uçurum vardır. O, ne de olsa evin büyütülen naçar çocuğu, Maide ise evin biricik kızıdır. Üstelik Maide'nin aristokrat halleri, her şeyi ayıp ve küçük gören tavırları aralarında karı koca ilişkisine ve sıcaklığına yer vermez. Feridun Hakkı ise kendisine hem duygusal açıdan tatmin edecek, hem de harp zamanının yoğunluğundan ve sıkıntısından kurtaracak bir formül bulur; Ermeni Arşaluys ile gizli münasebetedir.

Şam vazifesi esnasında Osmanlı Döneminde de meşhur, İzmir'in nüfuzlu ailelerinden birinin karısı Hatice ile tanışır. Görülgörmez olağandışı güzelliği olan Hatice'ye aşık olur. Her ne kadar Ermeni kızı Arşaluys ile ilişkisini sürdürse de akli daima Hatice'de dir.

Zaman içinde Hatice ile cemiyet hayatında ve kadının muayenelerinde görüşmeyi sıklaştırırlar, fakat aralarında yakınlaşma olduğunda Haco'nun kendisinden yani bir erkekten delicesine kaçışını ve korkusunu gözlemler. Haco olağandışı durum karşısında dışardan gözle görünen güzel hayatı ile asıl gerçek hayatı arasındaki çelişkiyi itiraf edecektir.

Haco, Emrullah Raci Bey'in üçüncü karısıdır, diğer iki kadın olan Salise Nalan Hanım ve Müzeyyen Hanım'a kuma gitmiştir. Saf bir Yörük Anadolu kızıdır. Babasını oldukça küçük yaşta kaybetmiştir, annesi ise delicesine sevdiği kocasından sonra kızı Hatice'ye tam analık edememiş, kıza duygusal yakınlık kurmadan sadece evin işçisi olarak kabullenmiştir. Hatice'nin dedesi Emrullah Raci Bey'in köylü ortakçısıdır. Olağan alışverişler esnasında Hatice'nin güzelliği dikkatlerini çeker. Kısa süre sonra Haco, Emrullah Raci Bey'e istenir. Günlerce süren hazırlıklar ve dillere destan eğlencelerle düğünleri olur. Saf köylü kızı Haco'ya Emrullah Raci'nin karısı Müzeyyen daima içtenlikle yardım etmektedir. Haco, bu alafranga kadının kendisine olan yakın alakasında son derece mutludur. Ancak, Haco'nun yanlışlıkla hayatında ilk defa alkol aldığı bir akşam kendisini Emrullah Raci Bey ve Müzeyyen'in koynunda bulur. Sabah uyandığında yaşadıklarını rüya zanneder. Tecrübesiz bir köylü kızı için olanları kurgulamak ve anlamak güçtür. Nihayet koca evine tamamen yerleşme vakti gelmiştir. Ancak, Haco evlendikten sonra esasen Emrullah Raci'nin değil, Müzeyyen'in eşi olduğunu anlar. Müzeyyen, erkek tabiatlı, kazma dişli, gaddar, dişli bir kadındır. Hal ve hareketleri kadını izler taşımamakla birlikte, erkekten de daha erkeksidir. Haco'nun direnmeleri, dayak yemeleri, bağırmaları ve kaçmaları yerini teslimiyete en garibi de alenen Müzeyyen ile mutlu olmasıyla ve bağlanmasıyla sonuç verir. Uzun süre köyüne geri dönmek veya yaşadığı yanlış hayat arasında kalır. Ancak, ne var ki, yaşadığı bu zengin hayattan sonra artık ne köye gidip keçi sağlamak istemektedir, ne de çıkan dedikodularla, aşığılanmalarla uğraşmayı...

Haco, hayatına iyiden iyiye alışmıştır. Hatta, Müzeyyen'i deli gibi kıskanmakta, O'na kadınısı kaptisler yapmaktadır. Zaman içinde kendisini değiştiren olay; Feridun Hakkı ile tanışması ve yakınlaşması olmuştur. Gizli gizli Feridun Hakkı'ya gitmesi Müzeyyen'in gözünden kaçmamıştır. Bu konuda Emrullah Raci'nin diğer karısı Salise Nalan da kendisine yardımcı olmuştur. Fakat, Müzeyyen

münasebeti tam olarak anlayınca, Haco okkalı bir dayak yemiş, hatta Müzeyyen hırsını alana kadar kırbaçlanmıştır. Ancak, evlendiğinden beri kocası ile hiç yakınlaşması olmayan Haco artık anne olmak ve bu hayattan kurtulmak arzusundadır.

Haco tüm hayat hikayesini Feridun Hakkı'ya olanca çıplaklığı ile anlatır. Hiçbir detayı saklamaz, zaten Haco, ar duygusunu kendisinin de kaybettiğinin düpedüz farkındadır. Bu hikaye Feridun Hakkı için oldukça gariptir.

Kitabın devamı için bakınız: Attila İlhan, *Fena Halde Leman*

Tema

Vatan Sevgisi Doktor Feridun Hakkı'nın Kurtuluş Savaşı esnasındaki yoğun mücadelesi, İzmir'in işgali ve kişilerin bireysel çabalarla, vatani kurtarmak için yaptıkları mücadeleler vatan aşkının ulvi derinliğini gösterir.

Lüks Düşkünlüğü, Maddiyatçılık Bazı insanlar yaşamlarındaki çarpıklığı bilmelerine rağmen, sadece zenginliğı düşünerek hayatlarını idame ettirirler.

Kişiler

Dr. Feridun Hakkı Anne ve babasını çocuk yaşta kaybetmiş, amcası himayesinde büyümüş ve tahsil görmüş bir doktordur. Zaman içinde kuzeni Maide ile evlendirilir, fakat bu evlilik esasen bir minnet duygusunun tecellisidir. Karısı ile aralarında hiçbir zaman gerçek bir aşk ve sevgi birlikteliğı oluşmaz. Kendisi her ne kadar doktor olsa da, çocukluğunda amcasının evine geldiğı biçare vaziyet, Maide ile aralarında uçurum oluşturur. Feridun Hakkı, duygusal açlığını gidermek için çareyi gizli ilişkilerde bulur ancak Hatice Hanım ile karşılaşması hayatında ilk defa gerçek aşkı tatmasıdır. Gözü Hatice'den başkasını görmez olmuştur. Artık, saplantılı bir aşıktır. Kendisi içindeki delicesine isteğı ve aşkı frenleyemez. Ancak, yakınlaşmaları esnasında Hatice'ye ve O'nun hayatına oldukça şaşıracaktır.

Hatice (Haco Hanım) Babası kendisi doğmadan ölmüş, annesi ve dedesi ile yaşayan evlilik çağında saf, köylü bir yörük kızıdır. Güzelliğı dillere destan bir kızıdır, aynı zamanda neşeli, işveli halleri ile de dikkat çekmektedir. Zengin bir aileye üçüncü hanım olarak gider. Bu evde çok mutlu olacağını düşünürken kendisini kocası Emrullah Raci Bey'in eşi olarak değıl, kocasının ikinci karısı Müzeyyen'in eşi olarak bulur. Saf bir köylü kızı olarak garipsediğı bu durumdan zaman içinde kanıksamaya ve içtenice hoşlanmaya başlar. Hayatının garip gidişatını değıştiren olay, Doktor Feridun Hakkı Bey ile tanışması olmuştur.

Mahcupyan Cemal Paş'ın kalantor dişçisi, Doktor Feridun Hakkı'nın arkadaşıdır.

Fuad Bey Doktor Feridun Hakkı'nın eczacı arkadaşıdır.

Arşaluys Feridun Hakkı'nın Şam'daki Ermeni sevgilisi.

Maide Doktor Feridun Hakkı'nın amca kızı ve karısıdır. Maide'de olağan dişı boyutlarda bir resmiyet ve aristokratlık mevcuttur. Hiçbir zaman Maide ve Feridun Hakkı gerçek anlamda karı koca bağı yaşayamazlar.

Müzeyyen (Katır Müzeyyen) Emrullah Raci Bey'in karısı, çok zengin bir aileden gelmiş bir kadındır. Oldukça erkeksi tabiatlıdır, uzun boylu, katır dişlidir. Babası kızının evlenmesini çok istemiş fakat uzun yıllar Müzeyyen evlenmeye yanaşmamıştır. En nihayetinde muhitlerinde Müzeyyen'in erkesiliğı ve tercihleri hakkında sıklıkla dedikodular çıkınca Müzeyyen Emrullah Raci ile evlenmiştir.

Feyyaz Bey Müzeyyen'in erkek kardeşidir. Müzeyyen'in babasının ikinci varisidir. Genç yaşta av kazasında öldüğü bilinir ancak sonradan Müzeyyen tarafından miras için öldürüldüğü anlaşılır.

Salise Nalan Emrullah Raci'nin Haco ve Müzeyyen dişındaki karısıdır.

Yüzbaşi Cevat Feridun Hakkı'nın Gazze Muharabelerine birlikte katıldığı arkadaşi.

Yüzbaşi Celalettin Nuri Feridun Hakkı'nın harp arkadaşi.

Emrullah Raci Haco, Salise Nalan ve Müzeyyen'in kocaları nüfuzlu bir defterdardır. Karısı Müzeyyen'in çarpık ilişkilerine ve hayatına aldırış etmez, hatta çanak tutar ve yardımcı olur. Geniş mezhep, parayı seven bir yapıdadır. Haco'ya hiç yaklaşmamıştır. Makam ve mevkii itibari ile oldukça yüksekte olan fakat karakter açısından zayıf bir erkektir.

Nevnihal Maide ve Doktor Feridun Hakkı'nın biricik kızlarıdır. Ergen yaştadır, yaşına göre bilgili, okumayı ve araştırmayı seven bir karakterdir.

Karanfil Ağa Emrullah Raci Bey'in konağında uşaktır. Özellikle Müzeyyen'in Haco'dan süphelendiği zamanlarda Haco'ya gözcülük eder.

Mustafa Kemal Paşa Kurtuluş Savaşı esnasında her daim adı duyulan lider, asker.

Dürdane Emrullah Raci Bey'in konağında, Haco'nun hizmetine verilen hizmetçidir. Müzeyyen Hanım tarafından acımasızca işkencelere maruz kaldığında Haco Dürdane'yi kurtarmıştır. Sonraları ikisi arasında yakınlık ve dostluk meydana gelir.

Şefika Kesecibaşı Konağı'nın ahbabları. Haco'yu sever, destek olur.

Doktor Mavridis Kesecibaşılının aile hekimi.

ANA KARAKTERLER

Doktor Feridun Hakkı (Kapalı)

Karakter Yorgun ve yoğun savaş dönemi, çocukluğundan gelen öksüz ve yetimliğin ağırlığı akabinde Feridun Hakkı'nın mecburi evliliği ve mutsuzluğu kendisinde hep boşlukta bir ruh haline sebebiyet vermişti. Tanınan, savaş esnasında yoğun mücadele veren, iyi bir hekim olmasına rağmen iç dünyasında aşağılık kompleksiydi. Esasen saplantılı bir erkekti. Bu yüzden tasarladığı hiçbir konuda, her ne olursa olsun düzenin bozulmasından hoşlanmaz, ciddiyete önem verirdi.

Aktiviteler Yoğun harp döneminde askeri bir hekim olarak görev yapan Feridun Hakkı'nın zamanı çoğunlukla vazifesini yapmakla geçer. Şam'da kaldığı dönemlerde ise savaş sırasındaki arkadaşları ile buluşmaktan, kıraathaneye gitmekten keyif alır. Evinde ailesi ile saadeti bulamadığından hayatını ev dışına adanmıştır. O dönem savaşın ağırlığını yaşayan çoğu asker gibi alkol kullanmak kendisinde alışkanlık haline gelmiştir.

ÖRNEK ANILAR

Saplantılı Duygusal olarak açlık çeken bir ruh halinde olan Feridun Hakkı, savaş dönemi sonrasında iyice saplantılı bir karakter haline gelmişti. Özellikle Hatice Hanım ile tanışmasından sonra kendisini Haco'yu düşünmekten alıkoyamıyor, saplantılı bir şekilde kadına fikren takılıyordu. "Kararını uygulamadı. Haco'ya sandığından fazla saplanmış. Kiminle konuşsa sözü döndürüp dolaştırıp ona getiriyor."

Düzenli Feridun Hakkı düzene takıntılı bir boyutta düşkün, ilişkilerinde ve hayatında seçici bir erkektir. "Feridun Hakkı, dağdağadan oldum olası hazzetmezdi; birkaç gün içinde, otelin böyle panayıra dönmesi, onu çığırından çıkarıyor."

Aşağılık Kompleksi Feridun Hakkı, harp döneminde de önemli başarılarla imza atmış, tanınan bir hekim olsa da, esasen iç dünyasında başarısını ve yerini hazmedemeyen, aşağılık kompleksli bir adamdı. "...hekimlik üstümde, bir başkasının esvabı gibi eğretidurmaktadır; bu fikrimde, musırrım. Bunun sebab-i aslisi, mesleğesülük edişimde, Maide'nin, gayr-ı kaabil-i inkar tesiri olmalı! Allah da biliyor ki, kendimi bunca senedir, münhasıran ateş hattında iken mesleğimle hal-i mutabakatta hissettim. Ahval-i adiyede, bu işi kerhen yapıyorum?"

Ciddi Feridun Hakkı'nın Haco ile olan beraberliği, Haco'nun serbest tavırları aslında kendi benliği ile çelişiyordu. "Feridun Hakkı, adımını içeriye atmış, donakalmıştı. Kimin geldiğini görünce, 'Madam' Kathina, şangur şungur, aynalı dolap gibi ayağa kalkıyor. Haco hiç bozmadı, ona şöyle bir bakıp oynamayı sürdürdü. Yalnız yüzüne, zengin bir gülüş yayılıyor, altın dişlerinin ışık cümbüşüyle adeta mehtap aydınlığı! Sonra 'Madam' Katina'dan ayrılıp, Feridun Hakkı'nın yanına geldi. Usta çengillerin

gizli incelikleriyle karşısında kırılıp dökülüyordu; oynaya oynaya tutkunluğunu, onu ne kadar özlediğini anlatıyor. Feridun Hakkı ağır adamdır, böyle 'tezahürattan' hoşlanmaz."

Haco Hanım (Açık)

Karakter Saf bir Yörük köylü kızıyla, Defterdar Emrullah Raci Bey'in hanımı ikileminde olan Haco, zayıf bir karakterdir. Gelin gittiği evdeki yanlış ilişkiler yumağının bilincinde olmasına rağmen, maddiyata olan düşkünlüğünden, rahat, şımarık karakterinden dolayı karşı çıkmaz. Aslında, Haco'da cinsel olarak çelişkili, tutarsız bir kadındır. Ne istediği belli değildir, çift karakterlidir. Başlarda bir kadınla birlikte olmaya karşı çıkmasına rağmen, sonraları Müzeyyen Hanım'a aşk beslemeye başlamış, kıskanmıştır.

Aktiviteler Yörük bir köylü kızı olarak hayata başlayan Haco, köyde rutin işlerde vaktini geçirirdi. Bahçede ve tarlada ne lazım gelirse yapar, keçileri, koyunları güderdi. Haco'nun kendisi için severek yaptığı aktiviteler ise genellikle müzik ve dansla alakalıydı. Müzik sesi duyduğunda dayanamaz, güzel sesiyle türküler söyler ve oynardı. Konağa gelin gittikten sonra ise Haco'nun eğitim ve terbiye hayatı başladı. Cemiyete katılabilmesi için Müzeyyen Hanım'ın tasarladığı her hususta özel ders alıyordu.

ÖRNEK ANILAR

İtaatkar Haco'nun gelişen olayları ve mevcut durumları sorgulamaksızın, daima Müzeyyen Hanım'ın izinden gitmesi, Müzeyyen Hanım ne derse koşulsuz yapması, çevresi tarafından gözlemleniyordu. "...kim, haaa Haco mu? O daha çocuk, Müzeyyen Hanım ne derse, onu yapar: talimatı hilafına hareketi kabil mi?"

Cesur/ Gözükara Köylü kızı olan Haco'nun, zamanı geldiğinde her şeyi fütursuzca yıkabilecek gözükara karakteri Feridun Hakkı'nın Haco'ya olan hayranlığını arttırıyordu. "Şöyle bakıldı mı, 'alelade bir Osmanlı kadını'; arzu etse de beceremez izlenimi verir. Cesareti belki mutsuzluğundan ileri geliyor, becerisi cesaretinden. Gözü kara olduğu kesin"

Tutarsız Haco'nun davranışlarındaki çelişkiler ve gariplikler açıkça gözlemleniyordu. Ancak, bir hekim olan Feridun Hakkı için O'nu analiz daha da kolaydı. "Doktor Feridun Hakkı, Haco'yu bu halde hiç görmemişti. Şaşkınlığı korkuya döndü. Bilmeyerek, 'mahiyeti meçhul bir serencama' karışmış olmasın? Bu kızın davranışları, başından beri tutarsız: ne dediği dediğine uyar, ne yaptığı yaptığına! Kaldıramayaacağı ağır bir 'manevi' yükün altında bunalmışa benziyor. 'Tedaviye bir müsekkinle mi başlasak?..'"

Çift Karakterli Feridun Hakkı için artık Haco'nun değişken, çift karakteri tabiatı muhakkaktı. "Akşam vapurla İzmir'e dönerken, kafasının içinde binbir soru! Haco'yu iki 'simasıyla' tanımişti: biri, içine kilitli, gülmez, konuşmaz, 'namevcut' bir hayal; diğeri müstehzi, her an gülmeye 'müheyya' yarı çocuk bir kadın."

Şımarık Yaşadığı hayatın gizli yüzne zıt olarak, Haco oldukça şımarık karakterli bir kadındı. "Haco'nun birbiriyle sürekli çelişen, 'namevcut' haliyle delimsek şımarıklığı, onu az mı şaşırtmıştı? Yine de, mizacında saptadığı bu çefreffilliği, görünüşündeki esrara vermiş"

Rahat Haco, rahat karakteri sayesinde hayata tutunuyordu. Esasen Haco'da hicap duygusu oturmamıştı. "Feridun Hakkı, Haco'da 'hicap' diye bir duygunun olmadığını, birden fark etmişti. Bukız utanma nedir bilmiyor. Müthiş bir şey!" "Üstelik, ayıp günah bilmeyişi, cinsel konulardaki aşırı serbestliği, ürkütücü taşkınlıklarından"

Oynak Müzeyyen Hanım ve Emrullah Raci Bey'in dikkatini Haco'nun güzelliği ve aynı zamanda işveli oynayışı çekmişti. Gerçekte de Haco oyuna, müziğe hiç dayanamazdı. "...çalgıya hiç dayanmam, zeybeğim meşhurdur, Müzeyyen ablam, hususi, efe esvabları diktirtmişti"

Maddiyatçı Haco, konağa gelin gitmeden evvel bazı şeylerin normal olmadığını fark etmişti. Ancak, konağa varduktan sonra tasavvur ettiklerinden de olağanüstü bir hayatın merkezinde buldu kendisini. Bir erkekle evleneceğini düşünürken bir kadının eşi olmuştu. Dendiğinde hem dayak yiyor, hem de kamçılanıyordu. Ne var ki, Haco bu zengin hayatı, emrindeki hizmetçileri seviyor, eski köy hayatını düşünmüyordu. "bir kere can tatlı; konaktaki rahatımın kaçmasını da, göze alamıyorum pek; bunu o birkaç günde anladım: ömrüm yazıda keçi gütmek, mandırada yayık dövmekle geçmiş, Kesecibaşı saltanatı iyime geliyor."

Kadercı Haco konakta geçirdiği belli zaman nihayetinde, bu evin hanımı olmanın Müzeyyen Hanım'ın her istediğini koşulsuzca yapmakta olduğunu anlamış, kaderine boyun eğmişti. "o gece karara varınca, sırtımdan ağır bir yük kalkmıştı. Kadere rıza, insanı hafifletir. Yarından tezi yok, Müzeyyen ablamın yanına varıp elini öpmeliydim." Haco kendi yaptığı yanlışlarında aslında tek tek farkındaydı ama "Gökten ne yağmış da, yer kabul etmemiş" der, "boynumu bıçağa uzattım, benden ala kurban mı olur" diyerek kendisini avutturdu.

Kıskanç Zaman içinde Haco da Müzeyyen Hanım'a bağlandı. Hatta girdiği bu ilişki yumağından memnun hale geldi. Gitgide Müzeyyen'i başka kadınlardan kısmanmaya başladı. "çoğu gönlünün kaydıği kadınlara ait tespitler, müşahedeler, intibalar! Gel de tahammül et bakalım"

Alkolik Köy hayatında Haco içkinin, alkolün ne olduğunu bilmezdi. Ancak, zaman içinde yaşadığı güç durumlara katlanabilmenin yolunu alkolde buluyordu. "Doğrusu şu ki ben, artık dem almadan ona tahammül edemiyordum, sarhoşluğu arayışım bundandır."

Müzeyyen (Katır Müzeyyen) (Açık)

Karakter Zeginbir ailenin tek kızı olan Müzeyyen, erkeksi duruşu ve halleri ile dikkat çeken bir kızdı. Evlilik çağı gelmesine rağmen direnmesi babasını oldukça üzüyordu. En nihayetinde Müzeyyen, hakkında çıkan dedikodularla baş edemeyince çareyi Emrullah Raci Bey ile evlenmekte buldu. Ancak, bu evlilik gerçek bir evlilik değildi. Hem cinslerine ilgi duyan Müzeyyen, gaddar, vicdan ve merhamet muhasebesi yapmaktan aciz bir kadındı. O'na karşı olan her kesi tehdit eder, kendisine direnenleri de en ağır şekilde cezalandırırdı.

Aktiviteler Müzeyyen genç kızlığından itibaren at binmeye meraklıydı. Genellikle aktiviteleri de erkeksiydi. Ancak, kırk yıllık bir ev hanımı gibi de ev işlerinin rutin kontrollerini bilirdi. Hamam sefaları kendisi için önem arz ederdi, ayrıca çalgılı çengilli toplantılardan hoşlanırdı. Müzeyyen Hanım, aktivitelerini de kendi karakter yapısına, kendi ben merkezci kişiliğine göre belirlerdi.

ÖRNEK ANILAR

Kontrolcü Erkeksi tavırlı Katır Müzeyyen, her şeyi control eden, tüm otoriteyi kendi elinde tutmak isteyen kontrolcü bir karakterdi. "...Müzeyyen ablam, fevkalade zabıt kadındır; sağa kumanda,sola kumanda, Şam'da zırnık bırakmadı: Mutfaktaki suküplerine, bahçedeki hasırlara varıncaya getirdik."

Gaddar Müzeyyen, hiç kimseye karşı merhamet ve vicdan duygusu olmayan gaddar bir kadındı. En ufak hatalarında konakta çalışan halayıkları hoyratça döver, çoğu zamanda kendi kolunda takat kalmayıncaya kadar kamçılardı. Bu zulümden çoğunlukla Haco'da nasibini alırdı. "Bakmayın insane içindeki o kibar hallerine, sahte tevazuuna, onu yalnızken görmeli, yani mahremiyetinde, elinde kamçı halayıkları döverken." Müzeyyen'in gaddarlığı sadece Haco ve uşaklara karşı değildi. Yakınları, para uğruna kendi öz ağabeyini de öldürdüklerini biliyorlardı.

Entrikacı Müzeyyen kafasında kurduklarını muhakkak gerçekleştirmeyi başaran, taraf olanlara da ustaca oyun hazırlayan entrikacı bir kadındı. Haco'yu gerdeğe gireceği şeklinde kandırıp kendisi için hazırlattı. "Gerdeğe gireceksin dedi mi, kanatlandım uçuyorum; halbuki o entrikacılıkta bir tanedir; üstelik son derece içinden pazarlıklı!"

Tehditkar Müzeyyen ilk başlarında Haco'nun direneceğini kesin olarak anlamıştı, Haco'yu ne kadar beğense de artık uğraşmaktan yorulmuştu. Her zaman ki tehditkar tavırlarını takınıp Haco'yu kesin bir karar vermesi için kendisine bağladı. "... büyük haseki diyor ki, sabrım bu kadardır, ona bir gece müddet; düşünsün taşınsın, bir karar ittihaz eylesin: kendini mutavaata muktedir görmüyorsa, Ödemiş'e gönderilecektir; ayriyeten, nikah münasebetiyle ailesine tanınmış bulunan, her türlü imtiyazat lağv ve tevdi olunmuş hediyeler, iade edilecek!..."

Cimri Müzeyyen evdeki tüm harcamalara karışır, özünde son derece cimri bir kadındır. "Dahası cimriliği, masarif dedin mi ödü kopar, hemen gözünde büyütür; Vahanak Efendi'yle öyle sıkı pazarlık attı ki, vallahi hicabımdan yerin dibine girdim; adam aşağıdan aldıkça üsteliyor;insanın variyeti arttıkça eli sıkılaştır demezler mi, aynıyla hakikat"

Kurnaz Müzeyyen aklını kurnazlıkla kullanan, olayları ve sonuçlarını iyışekilde tahlil edebilen bir kadındı. Artık, Haco'nun kendisinden gönlünün geçtiğinin farkındaydı ancak Haco'yu da tamamen kaybetmesi yalnız kalması anlamına geliyordu, Haco'nun tüm ilişkilerini fark ettiğinde kendisinden

beklenmeyen bir kurnazlık ve sakinlik! Haco'ya yaklaştı. "... her Őeyden haberdarım, ama her Őeyden: Salise'yle gizli münasebetinizden, Raci Bey'in haremde seni teŐviklerinden, Doktor Feridun Bey'e sevdali oluŐundan! Arzu etsem mani olamaz mıydım? Musamahada bulundumsa, sana zaafımdandır Haco, daima senin iyiliğini düŐündüĐümünden! Çünkü!.."